

H P LOVECRAFT



SPISY 3 VOLÁNÍ CTHULHU DÍL 2

P L U S

Volání Cthulhu

Spisy 3/II

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.knihazlin.cz
www.albatrosmedia.cz

☰ KNIHA ZLIN

Howard Phillips Lovecraft
Volání Cthulhu – Spisy 3/II – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2020

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.


ALBATROS MEDIA

Howard Phillips Lovecraft

VOLÁNÍ CTHULHU

Díl druhý



HOWARD PHILLIPS LOVECRAFT

VOLÁNÍ CTHULHU 2

PŘÍBĚHY A NOVELY Z LET 1927–1930

SEBRANÉ SPISY SVAZEK III

Ilustrace František Štorm

OBSAH

Případ Charlese Dextera Warda – Část druhá (přeložil Václav Kajdoš)	7
Barva z kosmu (přeložil František Jungwirth)	88
Potomek (přeložila Stanislava Menšíková)	126
Prastarý lid (přeložila Stanislava Menšíková)	131
Historie Necronomiconu (přeložila Stanislava Menšíková)	139
Hrůza v Dunwichi (přeložila Linda Bartošková)	142
Tamtéž (přeložila Stanislava Menšíková)	199
Šepot v temnotách (přeložila Linda Bartošková)	205
Jens Malte Fischer: Produktivní hnus (<i>doslov</i>) (přeložil Ondřej Müller)	289
Komentáře a vysvětlivky	307
Ediční poznámka	320

PŘÍPAD CHARLESE DEXTERA WARDA

~~Pokračování z minulého svazku~~

KAPITOLA ČTVRTÁ

PROMĚNA A ŠÍLENSTVÍ

1

V týdnu, který následoval po onom památném Velkém pátku, bylo Charlese Warda vidět častěji než obvykle, neboť neustále přenášel knihy mezi knihovnou a podkrovní laboratoří. Choval se klidně a rozumně, měl však výraz štvance a tajnůstkáře, který se jeho matce pranic nezamlouval, a posedla ho neuvěřitelná chuť k jídlu – soudě podle požadků na kuchařku.

Doktor Willett byl o pátečních hlučných událostech zpraven a následující úterý měl s mladým mužem dlouhý pohovor v knihovně, kde již ze stěny neshlízela dávná tvář. Rozhovor stejně jako vždy nepřinesl žádné výsledky; avšak Willett je stále ochoten přísahat, že jinoch byl v té době při smyslech a duševně zcela zdrav. Dokola opakoval své sliby, že brzy přijde s velikým odhalením, a též se zmínil o nutnosti přemístit laboratoř na jiné místo. Nad ztrátou portrétu truchlil podivuhodně málo, uvážíme-li jeho prvotní nadšení; naopak, zdálo se, jako by ve skutečnosti, že se obraz náhle rozpadl, shledával cosi humorného.

V dalším týdnu se Charles začal zdržovat po dlouhý údobí mimo dům, a když k Wardovým jednoho dne přišla stará dobrá černoška Hannah vypomoci s jarním úklidem, zmínila se mezi řečí o jeho častých návštěvách starého domu v Olney Court, kam prý přicházel s objemnými zavazadly a ve sklepě prováděl podivné vykopávky. Pokaždé

se k ní i ke starému Asovi choval vlídně, ale připadal jim notně ustaranější než dříve, což ji, které od svého narození vyrůstal na očích, velmi zarmucovalo.

Jiná zpráva o Charlesovi přišla z Pawtuxetu, kde ho někteří rodinní přátelé překvapivě často a jenom z dálky vídali. Vypadalo to, že se obzvláště rád zdržuje ve výletním letovisku Rhodes na řece Pawtuxet, kousek za Pawtuxet-Village, a zvláště se zajímá o přístavek s kánoemi. Pozdější pátrání doktora Willetta odhalilo, že ve skutečnosti potřeboval pokaždé pouze nenápadně proniknout k zahrazenému břehu řeky, podél nějž se pak vydával směrem k severu, kde na dlouhá údobí mizel z dohledu.

Později v květnu došlo k chvilkovému oživení rituálních zvuků v podkrovní laboratoři, což vedlo pana Warda k tomu, aby syna přísně pokáral, a Charlese, aby poněkud roztržitě slíbil nápravu. Přihodilo se to jednoho rána a vypadalo to téměř jako pokračování onoho Charlesova přestíraného dialogu z bouřlivého Velkého pátku. Jinoch se začal sám se sebou o něčem hádat či velmi prudce přít, neboť zničehonic propukla série dobře rozeznatelných, vzájemně se napadajících břitkých výkřiků v různých tóninách, jež zněly jako střídající se požadavky a odmítání. Paní Wardovou přiměly podivné hlasy k tomu, aby vyběhla nahoru a zaposlouchala se u dveří. Nepodařilo se jí zaslechnout víc než útržek, jen několik nic neříkajících slov – „musím to mít krvavé po tři měsíce“ –, a jakmile zaklepala, všechny zvuky ihned ustaly. Když byl později Charles otcem na tu příhodu dotazován, řekl, že mezi sférami vědomí existují různé konflikty, jimž se lze vyhnout jen s velkou obratností, že se však pokusí přenést je do jiných oblastí.

Okolo poloviny června došlo k prazvlášt ní noční příhodě. Za časného večera se v laboratoři nahoře ozvalo jakési bouchání, pan Ward se právě chystal zjistit, co se děje,

když se hluk náhle utišíl. O půlnoci pak, když už se rodina odebrala na lože a sluha právě zamykal na noc domovní dveře, objevil se prý dole pod schody Charles s velikým zavazdlem, poněkud nejistě se potácel a gesty naznačoval, že si přeje vyjít ven. Mladý muž nepromluvil ani slovo, avšak ctihodný Yorkshiřan zachytil pohled jeho horečných očí a bez příčiny se roztřásl. Otevřel dveře, aby mohl Ward vyjít z domu, ale hned ráno podal u paní Wardové výpověď. V pohledu, který na něho Charles vrhl, bylo prý cosi zlověstného. Není správné, prohlásil sluha, aby si mladý gentleman takto měřil pohledem poctivého člověka, a není tedy ani možné, aby on zde nadále setrval, byť i na jedinou noc. Paní Wardová sluhovi dovolila odejít, ale tomu, co říkal, nevěnovala přílišnou pozornost. Představa, že by byl oné noci Charles tak neurvalý, se jí jevila dosti absurdní, protože dokud neusnula, naslouchala slabým zvukům, jež přicházely seshora z laboratoře; znělo to jako kroky, vzdychy a vzlykání a svědčilo to pouze o nejhlubším zoufalství. Byla už naučená všimat si nočních zvuků, neboť záhadné chování jejího syna jí vyhánělo z hlavy myšlenky na všechno ostatní.

Příští večer, stejně jako onoho večera téměř tři měsíce předtím, sáhl Charles po novinách nezvykle brzy a náhodou z nich ztratil hlavní díl. Na událost si vzpomněli až později, když doktor Willett začal prověřovat nevysvětlené části případu a na nejrůznějších místech pátral po chybějících souvislostech. V redakci *Journalu* našel díly novin, které Charles založil, a označil v nich dvě zprávy, které mohly mít význam:

NA HŘBITOVĚ SE ZNOVU KOPALO

Dnes ráno objevil Robert Hart, noční hlídač na Severním hřbitově, že ve staré části hřbitova se opět činili vykradači hrobů. Hrob Ezry Weedena, muže, který se podle údajů z převráceného a hrubě poničeného náhrobku narodil v roce 1740 a zemřel v roce 1824, byl nalezen prázdný a vyloupený. K činu zjevně posloužila lopata odcizená z přilehlé kůlny.

Vše, co snad mohlo v hrobě více než století po pohřbu ještě zbyť, až na pár třísek shnilého dřeva zmizelo. Na místě se nenašly žádné stopy po kolech, avšak v blízkém okolí objevila policie několik otisků bot, které ukazují na muže vytríbeného vkusu.

Hart se kloní k názoru, že příhoda má spojitost s kopáním, na které se přišlo koncem března; tehdy vyplašil skupinu mužů s nákladním autem, kteří na hřbitově vykopali hlubokou jámu. Avšak seržant Riley z druhého policejního okrsku tuto domněnku popírá a poukazuje na zásadní rozdíly v obou případech. V březnu se kopalo na místě, kde žádný hrob nebyl, zatímco tentokrát byl vyplněn hrob dobře vyznačený a udržovaný. Hrob byl nade vsi pochybnost úmyslně vydrancován a rozbitý náhrobek, který byl ještě do včerejšího dne zcela v pořádku, prozrazuje čirou zlovůli.

Když se členové Weedeny rodiny dozvěděli, k čemu došlo, vyjádřili úžas a rozhořčení; nebyli schopni připadnout na žádného nepřítele, který by mohl mít zájem na znesvěcení hrobu jejich předka. Hazard Weeden z Angell Street č. p. 598 si pouze vybavuje jakousi legendu, podle níž se Ezra Weeden krátce před revolucí zapletl – pochopitelně aniž by se zkompromitoval – do jakési velmi podivné záležitosti; o žádném současném sporu či

tajemství pak nemá ani potuchy. Případ byl svěřen inspektorovi Cunninghamovi, který doufá, že se mu v nejbližší době podaří učinit cenná odhalení.

PSI V PAWTUXETU ROZRUŠENÍ

Obyvatelé Pawtuxetu byli dnes okolo třetí hodiny ranní probuzeni mimořádným štěkotem psů, který jako by se soustředil v místě u řeky jen kousek severně od Rhodesu nad Pawtuxetem. Štěkot měl podle většiny těch, kdož jej slyšeli, neobyčejně podivnou intenzitu i charakter. Rhodeský ponocný Fred Lemdin prohlašuje, že štěkot provázely zvuky znepokojivě podobné výkřikům člověka v agonii a smrtelných úzkostech. Řádění učinila přítrž zběsilá, ale velice krátká bouřka, která zřejmě udeřila někde při břehu řeky. K rozrušení psů mohly přispět i dosti zvláštní, nepříjemné pachy, které lidé uvádějí s touto příhodou ve spojitost a jež pravděpodobně pocházely z nádrží s ropou na břehu zátoky.

Charles v té době nabyl velice vyděšeného a uštvaného vzezření a všichni, kdo si na to vzpomínají, se shodují v názoru, že snad právě tehdy by byl rád učinil jakési prohlášení či doznání, od něhož ho zdržoval jen čirý strach. Z matčina nervózního nočního naslouchání vyplynulo, že často vycházel pod rouškou tmy ven, a většina akademičtější založených psychiatrů ho dnes shodně obviňuje z pobuřujících případů vampirismu, o kterých se tou dobou psalo jako o skandálu v novinách a které nebylo možno s konečnou platností připsat na vrub žádnému známému zločinci. Tyto případy, až příliš nedávné a proslulé, než aby bylo třeba je obsírněji rozebírat, zahrnovaly oběti všech typů a věkových kategorií a zdálo se, že k nim dochází v okolí dvou

různých míst: kolem rezidenční čtvrti na pahorku v North Endu poblíž Wardova domu a v předměstských okresech poblíž Pawtuxetu, ležících už na území Cranstonu. Napadání byli jak pozdní chodci, tak lidé, kteří spali při otevřeném okně, a ti, kdo přežili a byli schopni o všem vyprávět, jednoznačně popisovali vyzáblou, mrštnou nestvůru s planoucíma očima, pohybující se dlouhými přiskyky, která zatínala zuby do hrdel či nadloktí svých obětí a hltavě na nich hodovala.

Doktor Willett, který odmítá i domněnku, že Charlesova duševní choroba začala v této době, je ohledně vysvětlení těchto děsivých jevů velice zdrženlivý. Tvrdí, že má jisté vlastní teorie, avšak ve svých výrociích se omezuje na zvláštní druh negativních prohlášení. „Nebudu uvádět,“ říká, „kdo nebo co spáchalo podle mého názoru tyto útoky a vraždy, ale prohlašuji, že Charles Ward jimi není vinen. Mám důvod k tomu, abych mohl s jistotou tvrdit, že nepoznal chuť krve, což ostatně lépe než jakékoli slovní obhajoby potvrzovala jeho sílící náchylnost k chudokrevnosti a vzrůstající bledost. Ward se zapletl s hrůznými věcmi a také za to zaplatil, ale sám nebyl žádným zločincem ani nestvůrou. Pokud jde o dnešní stav, nerad o něm uvažuji. Nastala jistá změna, a já se spokojuji s vírou, že starý Charles Ward zemřel s ní. Alespoň jeho duše určitě, neboť v tom šíleném těle, které zmizelo z Waiteova ústavu, byla jiná.“

Willett se vyjadřuje autoritativně, protože do domu Wardů chodil často návštěvou, ošetřovat paní Wardovou, již pod tím strašným náparem začaly povolovat nervy. Její noční naslouchání jí přivozovalo jakési morbidní halucinace, s nimiž se doktorovi svěřovala jen váhavě a které on před ní zlehčoval, jak mohl, ačkoli nad nimi nepřestával hloubat, když byl sám. Přeludy vždy zahrnovaly slabé zvuky, které si představovala, že slyší přicházet z půdní labo-

ratoře a ložnice, přičemž zdůrazňovala zejména přidružené vzdechy a vzlyky, jež se údajně ozývaly v nejneočekávanějších hodinách. Začátkem července poslal Willett paní Wardovou na dlouhodobý ozdravný pobyt do Atlantic City a nabádal jak pana Warda, tak ztrhaného a vyhybavého Charlese, aby jí psali pouze obveselující dopisy. Zdá se, že právě tomuto vynucenému a zdráhavému odjezdu vděčí paní Wardová za svůj život a nenarušené duševní zdraví.

2

Zanedlouho po matčině odjezdu začal Charles Ward sjednávat koupi pawtuxetského domku. Byla to sešlá nevelká dřevěná stavba s betonovou garáží, posazená vysoko nad řídko obydleným břehem řeky o kus výš nad Rhodesem. Mladý muž neměl z nějakého záhadného důvodu o žádné jiné stavení zájem a nedal obchodníkům s nemovitostmi pokoj, dokud mu ji jeden z nich za přemrštěnou cenu od dosti neochotného majitele nezajistil. Převzal ji v ten okamžik, kdy se uvolnila, a ještě za tmy tam ve velkém krytém nákladním autě přestěhoval celý obsah své půdní laboratoře včetně mystických i ryze moderních knih ze své studijní knihovny. Auto si nechal naložit v časných ranních hodinách, dokud byla tma – otec si z té noci, kdy byly věci odvezeny, vzpomíná jen na tlumené kletby a dusot kroků. Poté se Charles přestěhoval zpátky do svých pokojů ve třetím podlaží a do podkroví už nikdy nevstročil.

Do pawtuxetského domku Charles přestěhoval veškerá tajemství, jimiž opředl své podkrovní království, až na to, že nyní je s ním sdíleli dva společníci: lotrovsky vyhlížející portugalský míšenec z nábřežní části South Main Street, který zřejmě plnil úlohu sluhy, a hubený cizinec učeňského vzhledu s tmavými brýlemi a krátkým a jakoby obarveným plnovousem, který nepokrytě vystupoval jako

Wardův spolupracovník. Sousedé se s těmito podivnými chlapíky marně pokoušeli zapříst rozhovor. Mulat Gomes mluvil anglicky jen málo a vousáč, který se představil jako doktor Allen, se ochotně držel jeho příkladu. Ward sám se snažil působit přívětivěji, ale svými nesouvislými výklady o chemických výzkumech pouze probouzel zvědavost. Netrvalo dlouho a začaly kolovat podivné historky o tom, co to znamená, že se v domku celé noci svítí, a později, když svícení nakonec ustalo, se vynořily ještě podivnější historky o neúměrně velkých objednávkách masa u řezníka, o tlumeném volání, zařikávání, rytmickém prozpěvování a výkřicích, které jako by vycházely z nějakého sklepení hodně hluboko pod domem. Prapodivná nová domácnost si rozhodně nezískala mezi místními počestnými občany zvláštní oblibu a nebylo divu, že se začaly vyskytovat temné narážky, jež ji uváděly do spojitosti s čerstvě propuklou epidemií upírův útoků a vražd, zvláště když se výskyt těchto útoků omezil téměř výhradně na Pawtuxet a přilehlé edgewoodské uličky.

Ward trávil většinu času v domku, avšak někdy přespával i doma a nepřestal být považován za obyvatele otcovského domu. Dvakrát se vzdálil z města na celotýdenní cesty, jejichž účel se až dosud nepodařilo odhalit. Byl vyhublejší než dříve, měl stále pobledlejší pleť, a když doktoru Willettovi opakoval svou starou povídačku o rozhodujícím výzkumu a budoucích odhaleních, nedostávalo se mu bývalé jistoty. Willett ho v otcovském domě často přepadal, protože Ward starší propadl zmatku a vážným starostem a přál si pro svého syna tak dobrý lékařský dohled, jaký se jen dal u tak tajnůstkářského a nezávislého jedinice zajistit. Lékař dál trvá na svém, že i v této pokročilé fázi byl mladík stále stejně při smyslech jako dříve, a na podporu svého tvrzení uvádí četné hovory, které s ním vedl.

Někdy v září vlna vampirismu pominula, ale v lednu následujícího roku se Ward ocitl v těžkých nesnázích. Už nějakou dobu si lidé povídali o tom, jak za noci k jeho domku přijíždějí a zase od něj odjíždějí nákladní auta, a díky nečekané shodě okolností došlo k alespoň částečnému odhalení jejich nákladů. Na osamělém místě poblíž Hope Valley došlo totiž k jednomu z častých trestuhodných případů aut lupiči, kteří pásli po černých dodávkách lihovin. Tentokrát se však měli stát oběťmi nemilého překvapení sami zloduchové. Ukázalo se totiž, že podlouhlé bedny, kterých se zmocnili, obsahovaly mnohem hrůznější kontraband – tak hrůzný, že příslušníci podsvětí mezi sebou nedokázali onu událost utajit. Zloději spěšně zakopali, co objevili, ale jakmile se o věci doslechla státní policie, bylo zahájeno přísné vyšetřování. Jeden nedávno zadržený pobuda nakonec pod podmínkou, že bude zproštěn žaloby i možných následných obvinění, souhlasil, že skupinu policistů na to místo zavede. Národnímu – či dokonce mezinárodnímu – smyslu pro dekorum by zajisté neprospělo, kdyby někdy vyšlo veřejně najevo, co to tehdy úděsem ochromená skupina policistů objevila. Tohle dokonale pochopili i ti nejméně osvícení strážci veřejného pořádku a do Washingtonu začal vzápětí chodit jeden spěšný telegram za druhým.

Bedny byly určeny Charlesi Wardovi do jeho pawtuetského příbytku a státní i federální policie tam neprodleně vykonala důraznou a závažnou návštěvu. Policisté našli pobledlého a ustaraného mladíka se dvěma podivnými společníky a získali od něj cosi jako vysvětlení a snad i důkaz, že se nedopustil žádného zločinu. Ward údajně potřeboval určité anatomické vzorky, aby mohl pokračovat ve výzkumném programu, jehož důslednost a hloubku mohl potvrdit každý, kdo Charlese poznal během po-

sledních deseti let. Proto si tedy objednal potřebný počet vzorků požadovaných kvalit od institucí, které v takovém případě považoval v rámci možností za legální. O *pravé totožnosti* doručených vzorků neměl ani potuchy a projevil patriční zděšení, když mu vyšetřovatelé vysvětlili, jak otrěsný dopad by mělo na smýšlení veřejnosti a na národní hrdost, kdyby celá věc vyšla najevo. Toto prohlášení podpořil i jeho vousatý kolega doktor Allen, jehož zvláště dutý hlas zněl ještě přesvědčivěji než Wardova vlastní nervózní obhajoba. Policisté tedy nakonec nic nepodnikli a pouze si pečlivě poznamenali newyorské jméno a adresu, které jim Ward poskytl jako podklad pro vyšetřování, nic z toho však nebylo. Pro pořádek je třeba dodat, že vzorky byly rychle a ve vší tichosti navráceny na patriční místa a veřejnost se nikdy nedozví, jak bezbožně byl narušen jejich klid.

Dne 9. února 1928 obdržel doktor Willett od Charlese Warda dopis, kterému přikládá mimořádnou důležitost a kvůli němuž se často přel s doktorem Lymanem. Lyman je přesvědčen, že psaní představuje pozitivní důkaz velice rozvinutého případu *dementia praecox*, zatímco Willett jej naopak považuje za dokonale normální projev nešťastného mladíka. Zvláště přitom poukazuje na rukopisný styl, který nijak nevybočuje z normy, a třebaže vykazuje známky nervového rozrušení, je očividně Wardův. Úplný text zní takto:

*Prospect Street 100,
Providence, R. I.
8. února 1928*

*Drahý dr. Willette,
cítím, že konečně nadešla chvíle, abych Vám odhalil to, co jsem*

Vám tak dlouho sliboval a kvůli čemu jste na mne tak často naléhal. Trpělivost, kterou jste svým vyčkáváním projevil, a důvěru v mé duševní zdraví, jakou jste prokázal, Vám nikdy nezapomenu.

Teď když jsem připraven promluvit, musím pokorně doznat, že žádného triumfu, o kterém jsem snil, nebudu moci dosáhnout. Namísto triumfu jsem našel děs, a můj pohovor s Vámi tedy nebude chloubou vítězství, ale prosbou o pomoc a radu, jak zachránit sebe i celý svět před hrůzou, jež je nad veškeré lidské pomyslení a chápání. Jistě si vzpomínáte, co se pravilo ve Fennerových dopisech o onom dávném útoku na Pawtuxet. To vše je třeba učinit znovu – a rychle. Závisí teď na nás více, než lze vyjádřit slovy, celá civilizace, veškeré zákony přírody, možná dokonce i osud celé sluneční soustavy a vesmíru. Přivedl jsem na svět zrudné monstrum, ale učinil jsem tak ve jménu vědy. Nyní mi musíte pomoci jménem všeho života a přírody zatlačit je zpátky do temnot.

Opustil jsem navždy onen dům v Pawtuxetu a musíme vymýtit vše, co tam je, ať živé či neživé. Já sám už tam nikdy nevkročím a Vy nesmíte uvěřit, kdybyste se někdy doslechl, že tam jsem. Až Vás uvidím, povím Vám, proč to říkám. Vrátil jsem se domů natrvalo a přeji si, abyste mne navštívil, jakmile budete mít volných pět či šest hodin, abyste mi mohl popřát sluchu ve všem, co Vám potřebuji povědět. Potrvá to tak dlouho – a věřte mi, říkám-li Vám, že jste nikdy nebyl postaven před jasnější povinnost plynoucí z Vaší profese, než je tato. Můj život a rozum jsou to nejmenší, co je tu v sázce.

Neodvažuji se o tom hovořit se svým otcem, protože by nepochopil, jak je celá věc důležitá. Řekl jsem mu však, že se nacházím v nebezpečí, a on zařídil, aby dům hlídali čtyři muži z detektivní agentury. Nevím, kolik toho zможou, neboť proti nim stojí síly, které si sotva dovedete představit a připustit i Vy sám. Přijďte tedy rychle, jestli mne chcete spatřit živého a vyslechnout, jak byste mohl přispět k záchraně vesmíru od nepochybně pekelné moci.

Přijďte v kteroukoli hodinu – nehnu se z domu. Netelefonujte předem, protože nelze říci, kdo či co by se mohlo pokusit Vás zadržet. A modleme se ke všem bohům, kteří existují, aby nic nezabránilo našemu setkání.

*Ve vší vážnosti a zoufalství
Charles Dexter Ward*

P. S.: Jakmile uvidíte doktora Allena, bez meškání ho zastřelte a jeho tělo rozpustte v kyselině. Nepalte ho!

Doktor Willett psaní obdržel v půl jedenácté dopoledne a okamžitě si zařídil, aby měl celé odpoledne a večer volno pro závažný rozhovor, přičemž pamatoval na to, aby tuto dobu mohl podle potřeby protáhnout do noci. Naplánoval si, že do domu Wardových dorazí před čtvrtou odpolední, a těch několik hodin, které zbývaly, se v duchu zmítal v nejdivočejších spekulacích a pracovní úkony prováděl většinou jen mechanicky. Nezasvěcený člověk by mohl dopis považovat za výplod choré mysli, avšak Willett byl natolik obeznámen s výstřednostmi Charlese Warda, že jej nemohl odbýt jako pouhé třeštění. Cítil docela dobře, že se nad celou záležitostí vznáší cosi nepostižitelného, prastarého a strašlivého, a narážka na doktora Allena mu připadala téměř srozumitelná s ohledem na vše, co se v Pawtuxetu o Charlesově záhadném kolegovi proslýchalo. Willett onoho muže dosud nikdy nespátřil, ale o jeho zjevu a chování se k němu mnoho doneslo a on se nemohl ubránit úvahám, jaké oči se to asi ukrývají za těmi rozruch budícími tmavými brýlemi.

Přesně ve čtyři se doktor Willett dostavil do Wardova domu a ke svému velkému zklamání shledal, že Charles své rozhodnutí zůstat doma nedodržel. Strážci byli na místě a řekli mu, že to vypadalo, jako by mladík pozbyl něco

ze své ustrašenosti. Ráno prý se po telefonu s kýmisi vyděšeně hádal a přel, řekl jeden z detektivů, a odpovídal nějakému neznámému hlasu slovy jako „jsem velmi unaven a musím si trochu odpočinout“, „nemohu teď chvíli nikoho přijmout“, „budete mne muset omluvit“, „prosím vás, odložte rozhodnou akci, dokud nepřijdeme na nějaký kompromis“ nebo „velice lituji, ale teď si od všeho musím odpočinout; promluvíme si později“. Potom očividně po meditaci získal odvalu a vyklouzl ven, tak pokradmu, že ho nikdo nezahlédl, a ani nezaznamenali jeho nepřítomnost, dokud se okolo jedné znovu nevrátil a nevstoupil beze slova do domu. Vyšel po schodech nahoru a tam se mu patrně zčásti vrátil jeho strach; jakmile totiž vstoupil do knihovny, vyrazil ze sebe velice vyděšený výkřik, který přešel v přiškrcené zalapání po dechu. Když se však přišel sluha podívat, co se stalo, objevil se ve dveřích s odhodlaným výrazem a mlčky muže odehnal, a to způsobem, který sluhu podivně polekal. Pak zřejmě přerovnával cosi v policích, protože bylo slyšet hlasité bušení, dupot a praskání; nato se znovu objevil a ihned odešel. Willett se zeptal, zdali mladík nezanechal vzkaz, ale dostal odmítavou odpověď. Sluha vypadal, jako by byl čímsi v Charlesově vzhledu a chování záhadně znepokojen, a starostlivě se vyptával, zdali je nějaká naděje, že se mladý pán z nervové choroby vyléčí.

Téměř plné dvě hodiny čekal doktor Willett marně v Charlesově knihovně, prohlížel si zaprášené police s širokými mezerami v místech, odkud byly odstraněny knihy, a pochmurně se usmíval na panelové ostění na severní stěně, odkud ještě před rokem shlížela do pokoje mírná, jemná tvář Josepha Curwena. Brzy se začaly prodlužovat stíny a přívětivá atmosféra západu slunce ustoupila neurčitému děsu, který letěl jako předzvěst před příchodem

noci. Konečně se vrátil domů pan Ward a projevil nad synovou nepřítomností velký podiv a rozhořčení vzhledem k námaze, která byla na chlapcovu ochranu vynaložena. O Charlesově schůzce nic nevěděl, ale přislíbil, že doktora Willetta uvědomí, jakmile se hoch vrátí domů. Když doktorovi přál na rozloučenou dobrou noc, poznamenal, že je naprosto konsternován tím, co se děje se synem, a naléhal na hosta, ať udělá, co je v jeho silách, a vrátí Charlesovi dřívější klid. Willett byl docela rád, že z knihovny unikl, protože cítil, že v ní přebývá cosi děsivého a bezbožného; jako by po sobě zničený obraz zanechal dědictví zla. Nikdy si tu podobiznu nedokázal oblíbit, a třebaže měl dosti pevné nervy, i nyní se ho zmocňoval dojem, že v tom prázdném panelu číhá cosi, co v něm budí naléhavou potřebu dostat se co nejdříve na čerstvý vzduch.

3

Příštího rána obdržel Willett od Warda staršího zprávu, že Charles stále není doma. Pan Ward se zmínil, že mu doktor Allen telefonicky oznámil, že Charles zůstane nějaký čas v Pawtuxetu a nesmí být vyrušován. Bylo to údajně nutné, protože doktor Allen byl náhle na blíže neurčenou dobu odvolán, takže musel svěřit neodkladné výzkumy Charlesovu stálému dohledu. Charles prý posílá mnoho pozdravů a omlouvá se za veškeré potíže, které snad touto nenadálou změnou plánů způsobil. Během telefonátu uslyšel pan Ward poprvé hlas doktora Allena; probouzel v něm jakousi neurčitou a zasutou vzpomínku, kterou si nedovedl zařadit, ale která ho naplňovala nejvyšší úzkostí.

Doktor Willett byl na vážkách, co si s těmito zarážejícími a navzájem si odporujícími zprávami počít. Vážný a zoufalý tón Charlesova psaní byl nepopíratelný, ale co si měl člověk myslet, jestliže mladík hned v příštím okamžiku

ku jednal proti vlastním prohlášením? Mladý Ward přece psal, že jeho bádání se bezbožně a hrozivě zvrhlo, že všechno včetně jeho vousatého kolegy musí být za každou cenu zničeno a že on sám se na ta místa nikdy nevrátí; po poslední poradě však jako by tohle všechno pustil z hlavy a vrhl se znovu přímo do středu záhadného dění. Zdravý rozum Willettovi velel, aby jinocha i s jeho výstřednostmi nechal být, avšak nějaká hlubší intuice mu nedovolila, aby nechal odeznít neklid, jenž v něm mladíkův horečnatý dopis vyvolal. Willett jej pročítal znovu a znovu a stále nebyl schopen uvěřit, že obsah dopisu je tak prázdný a nesmyslný, jak by se dalo soudit z přemrštělých frází a nedostatku konkrétních údajů. Hrůza v listu vyjádřená byla příliš hluboká a nepochybná, a když k tomu doktor připočetl, co věděl, vyvolávalo to v něm příliš živé představy běsů z míst mimo prostor a čas, než aby se z toho vyvlékl cynismem. Tam venku číhaly nepopsatelné hrůzy; a bez ohledu na to, jak nepatrnou šanci člověk měl, aby se jim přiblížil, musel být v každém okamžiku připraven na všechno.

Po celý týden přemítal doktor Willett nad dilematem, před které byl postaven, a stále pevněji v něm uzrávalo rozhodnutí, že musí Charlese v jeho pawtuxetském příbytku navštívit. Žádný jinochův přítel se do této zapovězené pevnosti nikdy neodvážil proniknout a i jeho otec věděl o jejím vnitřním uspořádání pouze z popisů, které se mu syn uráčil poskytnout; Willett však cítil, že přímý dohovor s pacientem je nezbytný. Pan Ward dostával od syna krátké, nicneříkající strojopisné zprávy a tvrdil, že paní Wardová na tom ve svém útočišti v Atlantic City není o nic lépe. Nakonec se tedy doktor rozhodl k činu, a přestože v něm hlodal podivný pocit, vyvolaný starými pověstmi o Josephu Curwenovi a novějšími náznaky a výstrahami od Charlese Warda, odvázně se vypravil do domku na kopci nad řekou.

Willett už to místo ze zvědavosti několikrát navštívil, ačkoli pochopitelně nikdy nevstoupil do domu ani jinak neoznámil svou přítomnost, a docela přesně věděl, kudy se dát. Jednoho časného odpoledne koncem února tedy vyjel ve svém malém voze z Broad Street a myšlenky mu kupodivu ihned zabloudily k oné odhodlané skupině mužů, která se stejnou cestou vydala o sto padesát let dřív, aby splnila strašlivé poslání, které nikdy nikdo nebyl s to plně pochopit.

Cesta chátrajícím předměstím byla krátká a brzy se před ním objevil udržovaný Edgewood a po něm ospalý Pawtuxet. Willett zahrnul doprava po Lockwood Street a zajel vozem po venkovské cestě, co nejdál to šlo; potom vystoupil a pěšky se vydal k severu, kde čněl vrcholek kopce nad půvabnými zátočinami řeky a širokými, mlžnatými nížinami za ní. Bylo tu stále ještě málo domů a osamělý domek s betonovou garáží na vršku po jeho levici se nedal nikterak přehlédnout. Svižným krokem vystoupal po zanedbaném šterkovém chodníku až ke stavení, silnou rukou zabušil na dveře a bez zachvění oslovil zlověstně vyhlížejičího portugalského mulata, který je na štěrbinu otevřel.

Willett mu sdělil, že musí neprodleně vidět Charlese Warda v životně důležité záležitosti. Nehodlá přijmout žádnou výmluvu a v případě odmítnutí bude nucen podat Wardovi staršímu o celé záležitosti úplný referát. Mulat stále otálel, a když se Willett pokusil dveře otevřít, zapřel se do nich. Avšak doktor pouze zvýšeným hlasem zopakoval svůj požadavek. Nato se z temného vnitřku ozval chraplavý šepot, z kterého návštěvníkem skrz naskrz projel mrazivý chlad, ačkoli nebylo jasného důvodu k obavám. „Pusť ho dovnitř, Tony,“ přikázal hlas, „můžeme si nyní promluvit stejně dobře jako kdykoli jindy.“ Už samotný šepot byl rozčilující, ale neklid vzápětí vystřídala ještě

horší tíseň. Podlaha zapraskala a doktorovi se před očima objevil mluvčí – pánem toho podivného, chvějivého hlasu nebyl nikdo jiný než Charles Dexter Ward.

Preciznost, s níž si doktor Willett vybavil a zaznamenal rozhovor z onoho odpoledne, je známkou toho, jak zásadní význam událostem z tohoto údobí přikládá. Tvrdí totiž, že teprve tehdy došlo k fatální změně v myšlení Charlese Warda, a je přesvědčen, že v té chvíli promlouval z mladíka mozek na hony vzdálený mozku, jehož rozvoj sledoval plných šestadvacet let. Polemika s doktorem Lymanem si vyžádala, aby se v té věci vyjádřil co nejkonkrétněji, a Willett s konečnou platností datuje počátek duševní choroby Charlese Warda do okamžiku, kdy jeho rodičům začaly docházet strojopisné zprávy. Vzkazy nejsou psány Wardovým obvyklým stylem a v ničem se nepodobají ani jeho poslednímu zoufalému dopisu Willettovi. Mají dosti zvláštní, archaický ráz, vskutku jako by se pisateli v hlavě cosi přepnulo a uvolnilo to přemíru sklonů a dojmů, jež se v chlapci podvědomě nasbíraly v obobí jeho dětského zápalu pro všechno starobylé. Úsilí o moderní projev je nepřehlédnutelné, ale duch a místy i jazyk těchto zpráv pocházejí z minulosti.

Stejný duch minulosti byl patrný v každém Wardově slově i posuňku, s nimiž doktora uváděl do svého ponurého příbytku. S úklonou jej vyzval, aby se posadil, a překotně se rozhovořil oním zarážejícím šepotem, který se pokoušel hned na úvod vysvětlit.

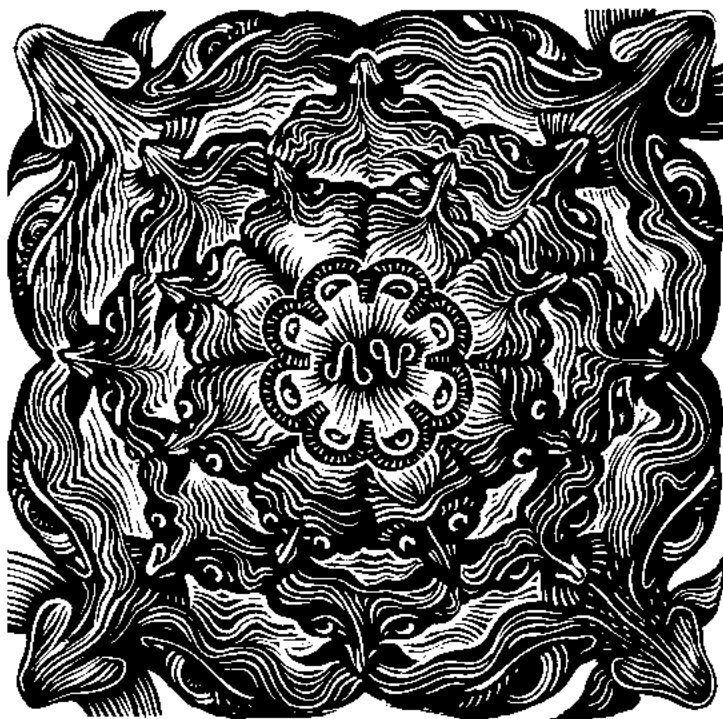
„Onemocněl jsem tuberkulózou,“ začal, „z toho proklatého povětří od řeky. Musíte mne v hovoru omluvit. Uhaduji, že přicházíte od mého otce, byste vyzjistil, co mne tíží, a jsem té víry, že mu nevypovíte ničehož, co by jej znepokojilo.“

Willett nesmírně pečlivě studoval ty chraplavé zvuky,

ale ještě pozorněji si prohlížel tvář hovořícího. Měl pocit, že tu něco nehraje, a vzpomínal, co mu rodina vyprávěla o noční příhodě, která tak pohoršila yorkshirského sluhu. Přál si, aby nebyla taková tma, ale nepožádal, aby některé z oken odtemnili. Pouze se Warda zeptal, proč se rozhodl jednat v tak příkrém rozporu s oním zoufalým dopisem, který mu poslal asi před týdnem.

„Právě jsem o tom chtěl začít,“ odvětil hostitel. „Prosím, pochopte, že mám velice pocuchané nervy, a tak mohu provádět a tvrdit podivné věci, jež nejsem schopen objasnit. Jak jsem vám již mnohokrát vypověděl, nacházím se na prahu velkých objevů a z jejich velkoleposti mě často až jímá závrať. Co jsem doposud objevil, leckterého by odstrašilo, avšak já nejsem z těch, kdož by se nechali nadlouho odradit. Byl jsem hlupcem, že jsem žádal o tu vartu před domem a zamykal se v pokoji, neboť když jsem na své cestě dospěl tak daleko, mé místo jest zde. Ti čmuchaví sousedé nevedou o mně dobré řeči a snad mne i zavedla slabost, že jsem sám uvěřil tomu, co o mně povídají. Nic z toho, co činím, není zlé, činím-li to, jak se patří. Buďte té dobroty a popřejte mi asi šest měsíců – potom vám ukážu něco, co vám vaši trpělivost přebohatě vynahradí.

Patrně také víte, že jsou mi známy způsoby, kterak se dobrati věcí minulých z jistějších pramenů nežli z knih, a ponechávám tedy na vás, byste posoudil důležitost toho, čím mohu přispět k historii, filosofii a uměním díky dveřím, jež se mi otevřely. Můj předek měl toto vše v držení, když přišli ti zpropadení štouralové a zamordovali ho. A nyní jsem se toho znovu zmocnil já, nebo se alespoň nedokonalé přibližuji tomu, abych dosáhl alespoň části toho vědění. Tentokráte se nesmí nic přihodit, a rozhodně ne pouze proto, že se mne občasně zmocňují idiotské pochyby. Prosím, zapomeňte na všechno, co jsem vám napsal, a buďte beze



strachu z tohoto místa či kohokoli v něm. Doktor Allen jest mužem vzácné povahy a dluhuji mu omluvu za všechno zlé, co jsem o něm snad pověděl. Přál bych si, abych jej nemusel postrádat, avšak nevyhnutné povinnosti jej odvolaly jinam. Jeho zaujetí pro tyto záležitosti se vyrovná mému a soudím, že když jsem se ulekl svého díla, ulekl jsem se též tohoto muže, ježto on mi v něm byl nejlepším pomocníkem.“

Ward umkl a doktor váhal, co říci či co si o všem myslet. Když mladík takto klidně popřel svůj dopis, připadal si málem jako hlupák; ale přece se nemohl zbavit dojmu, že zatímco tento rozhovor je podivný, nepochopitelný a ne-

pochybně šílený, psaní bylo tragické spíše v tom, že bylo přirozené a podobalo se na Charlese Warda, jak ho znal. Willett se nyní pokoušel obrátit rozhovor k dávnějším událostem a vyvolat u mladého muže starší vzpomínky, jež by v něm podnítily chování a rozpoložení z minula. Při tomto počínání však sklidil nanejvýš groteskní výsledky. Stejně se později dařilo i všem dalším psychiatrům. Důležité úseky mentálních obrazů z paměti Charlese Warda, zejména pak ty, které se týkaly současnosti a jeho soukromého života, byly nevysvětlitelně vymazány a z hlubokého podvědomí vytryskl proud starobylých znalostí a vjemů, jež načerpal v mládí, a zaplavil všechno soudobé a osobní. Mimořádná obeznamenost jinocha s minulostí byla abnormální a nezdravá, a on se ji také pokoušel co nejlépe maskovat. Kdykoli se Willett zmínil o nějakém oblíbeném tématu z jeho chlapeckých studií historie, mladík se o něm vždy rozhovořil s takovým vhladem, jakého by se od obyčejného smrtelníka v žádném případě nikdo nenadál, a doktor se pokaždé rozechvěl, když si povšiml takové nenucené nárážky.

Nebylo kupříkladu přirozené, aby někdo vyprávěl s tolika podrobnostmi příhodu o paruce, která sklouzla z hlavy tlustého šerifa, když se předklonil při jakési hře v Douglassově Divadelní akademii na King Street 11. února 1762, kteréžto datum připadlo na čtvrtek; nebo o tom, jak herci sestříhali text Steeleho Svědomitých milenců tak neobratně, že byl člověk rád, když úřady naskrz prolezlé baptisty divadlo o čtrnáct dní později zavřely. To, že bostonský kočár Thomase Sabina byl „šlakovitě nepohodlný“, se dalo vyčíst ze starých písemností; ale který milovník historie by si dokázal vzpomenout, že vrzání nového vývěsního štítu Epenetuse Olneye (totiž okázalé koruny, kterou na něj posadil, když začal svou krčmu nazývat Korunní ka-

várnou) znělo úplně stejně jako prvních pár tónů nového jazzového kousku, který tehdy vyhrávaly všechny rádiové přijímače v Pawtuxetu?

Ward se nicméně nedal tímto způsobem dlouho vyslychat. Novější a osobní záležitosti přešel zcela povšechně a při hovoru o dávné minulosti začal brzy dávat najevo naprostý nezájem. Bylo patrné, že si pouze přeje uspokojit svého návštěvníka natolik, aby odešel a už se nevrátil. Za tímto účelem Willettovi také nabídl, že mu ukáže celý dům, a hned ho provedl všemi místnostmi od sklepa až po půdu. Willett si všechno zevrubně prohlédl a neušlo mu, že je tu příliš málo knih – a to ještě neškodných –, než aby zaplnily široké mezery v policích Wardovy domácí knihovny, a že skromná „laboratoř“ představuje velmi chabý zastírací manévr. Jistěže tu někde musela být skutečná knihovna i laboratoř; ovšem kde, to se říci nedalo. Tomu, co ho znepokojovalo, Willett ani zdaleka na kloub nepřišel, a tak se ještě před večerem vrátil do města a o všem, co se přihodilo, pověděl Wardovi staršímu. Shodli se, že mladý muž to rozhodně nemá v hlavě v pořádku, ale že prozatím není třeba podnikat žádná drastická opatření. A především se usnesli, že paní Wardová musí být udržována v naprosté nevědomosti, nakolik to alespoň strojopisné zprávy jejího syna dovolí.

Pan Ward se nyní rozhodl, že Charlese osobně navštíví a že ho překvapí naprosto nečekaně. Doktor Willett ho jednoho večera odvezl svým vozem, doprovodil ho až na dohled domku a pak trpělivě vyčkával jeho návratu. Návštěva trvala dlouho a otec se z ní vrátil velmi posmutnělý a zmatený. Přijat byl podobně jako Willett, s tím rozdílem, že když si vynutil vstup do předsíně a pánovitě rozkázal Portugalci, aby mu syna přivedl, Charles si dal pořádně na čas, než se objevil, a v jeho proměněném cho-

vání nezbylo ani stopy po synovské oddanosti. Přestože světla byla ztlumená, mladík si stěžoval, že ho bodavě oslňují. Ani jednou nepromluvil nahlas a pouze prohlašoval, že ho příliš bolí v krku; avšak jeho chraplavý šepot v sobě měl cosi tak tísnivého, že na to pan Ward později nemohl zapomenout.

Jako spojenci odhodlaní učinit pro záchranu jinochovy myslí vše, co bude v jejich silách, začali pan Ward a doktor Willett shromažďovat každičkový střípek informací, které jim jeho případ mohl poskytnout. Nejprve se zaměřili na to, jaké řeči kolují po Pawtuxetu, což nedalo mnoho práce, protože oba měli v tamním kraji přátele. Většinu toho vyzvěděl doktor Willett, jelikož s ním lidé hovořili otevřeněji než s otcem Charlese, kolem kterého se pověsti točily; z toho, co se doktorovi doneslo, vyrozuměl, že v životě mladého Warda nastal vskutku podivný obrat. Mezi lidmi se mladíkova domácnost nepřestávala uvádět do spojitosti s vampirismem z uplynulého léta a noční závážky nákladních aut do jeho domu šíření těchto ponurých spekulací jedině napomáhaly. Místní obchodníci kroutili hlavami nad nadměrnými objednávkami masa a čerstvé krve, které dodávaly dva řeznické krámy v blízkém sousedství. Pro domácnost se třemi lidmi byl odběr v tak vysokém množství naprosto absurdní.

Pak tu byl problém se zvuky z podzemí. Zprávy o nich bylo dost těžké pochytit, ale všechny neurčité náznaky se shodovaly v určitých základních faktech. S jistotou bylo potvrzeno, že v době, kdy se v domě nesvítí, bývá slyšet zvuky rituální povahy. Mohly pochopitelně vycházet i ze sklepa, který v domě byl, ale udržovaly se pověsti, že pod ním se skrývají mnohem hlubší a rozsáhlejší krypty. Willett a pan Ward těmto řečem bedlivě naslouchali, neboť si vzpomínali na dávné legendy o Josephu Curwenovi

a jeho katakombách a s určitostí předpokládali, že mladík si stávající dům vybral právě proto, že se nachází na místě starého Curwenova sídla, jak to dokládal jeden obrázek nalezený za portrétem; mnohokrát se proto pokoušeli vypátrat v břehu řeky ony dveře, o nichž se zmiňovaly staré rukopisy, avšak bez úspěchu. Pokud šlo o všeobecné mínění o jednotlivých obyvatelích domu, brzy se ukázalo, že Portugalcem lidé opovrhují, vousatého obrýleného doktora Allena se obávají a k bledému mladému učenci chovají hluboký odpor. Během posledního týdne či dvou se s Wardem udála zcela zřetelná proměna, neboť už se ani nenamáhal být přívětivý a při těch několika málo příležitostech, kdy se odvážil ven, se dorozumíval jen chraplavým a podivně odpudivým šepotem.

Takové byly útržky a zlomky porůznu sesbíraných zpráv a pan Ward s doktorem Willettem se nad nimi sešli k mnoha dlouhým a vážným poradám. Vynaložili nesmírné úsilí a uplatnili veškeré své schopnosti deduktivní a induktivní i veškerou svou představitost, aby se pokusili všechna známá fakta o Charlesově životě z poslední doby, včetně onoho zoufalého dopisu, který doktor panu Wardovi ukázal, uvést do souvislosti s tím málem, co prokazatelně věděli o životě starého Josepha Curwena. Dali by hodně za to, kdyby mohli nahlédnout do listin, které Charles Ward kdysi objevil, neboť jim oběma bylo jasné, že klíč k mladíkově duševní chorobě vězí v tom, co se dozvěděl o starém čaroději a jeho snažení.

4

A přesto nakonec k novému posunu v tomto zvláštním případě nepřispěl žádný krok pana Warda ani doktora Willetta. Otec i lékař, zaraženi a zmateni záhadou příliš nejasnou a neuchopitelnou, než aby s ní bylo možno bojovat,

neklidně vyčkávali s rukama v klíně, a strojopisné dopisy mladého Warda rodičům zatím povážlivě řídly. Potom nastal první den v měsíci a s ním spojené finanční vyrovnání, a úředníci několika bank začali podivně potřásat hlavami a navzájem si telefonovat. Ti z bankéřů, kteří Charlese Warda od vidění znali, zašli za ním do domku, aby se zeptali, proč každý jeho šek z poslední doby vypadá jako neobratný padělek, a příliš je neuklidnilo, když jim mladý muž chraptivě vysvětloval, že mu ruku postihl nervový otřes, který mu brání normálně psát. Pero dokázal údajně ovládnout jen se značnými obtížemi a dokládal to skutečností, že je nucen psát na stroji i veškeré své dopisy, dokonce i otcí a matce, kteří mohou jeho výpověď potvrdit.

Bankéře ovšem neznejistila jen tato okolnost, takové případy se už konečně staly a nebyly samy o sobě zásadně podezřelé; nenechali se vyvést z míry ani řečmi, jež kolovaly po Pawtuxetu a které ten či onen letmo zaslechl. Byli však zcela konsternováni některými výroky mladého muže, z nichž vycházelo najevo, že Charles Ward utrpěl naprostou ztrátu paměti ohledně důležitých finančních záležitostí, které měl ještě před jedním či dvěma měsíci v malíčku. Něco tu nehrálo; jeho projev byl souvislý a racionální, a pro špatně skrývanou neznalost tak zásadních věcí tedy neexistovalo žádné rozumné vysvětlení. I když žádný z oněch pánů nebyl s Charlesem Wardem v bližších vztazích, ani oni se nemohli ubránit dojmu, že se změnil v řeči i chování. Věděli z doslechu, že studuje události z dávných dob, ale ani ten nejbeznadějnější milovník historie přece nezabředne do bádání natolik, aby bez ustání používal starobylé mluvy a gest. Celkově vzato bylo nabíledni, že tak podivná kombinace ochraptělosti, zchromlých rukou, vynechávek paměti a pozměněné mluvy a chování musí znamenat nějakou vážnou poruchu, která dala vzniknout

většině tajuplných pověstí; bankéři se proto na odchodu vespolek dohodli, že je namístě, aby si důkladně pohovořili s Wardem starším.

A tak se šestého března 1928 konala v pracovně pana Warda dlouhá a vážná porada, po níž zcela popletený a odevzdaný otec poslal pro doktora Willetta. Willett si prohlédl těžkopádné, neobratné podpisy šeků a srovnal je v duchu s rukopisem onoho Charlesova posledního zoufalého dopisu. Proměna to byla vskutku radikální, ale přece mu toto nové písmo připadalo podivně známé. Mělo velmi složité, archaické kudrlinky a jeho tahy byly naprosto odlišné od písma, jehož mladík odjakživa užíval. Bylo to zvláštní – ale cítil, jako by je už někde zahlédl. Celkově se nedalo dále přehlížet, že Charles trpí duševní chorobou. O tom již nebylo sporu. A protože nic nenasvědčovalo, že by byl schopen spravovat nadále svůj majetek či udržovat praktické vztahy s okolím, bylo třeba postarat se mu o dozor a zahájit léčení. A právě tehdy byli povoláni všichni psychiatři, doktoři Peck a Waite z Providence a doktor Lyman z Bostonu; pan Ward a doktor Willett jim popsali celý případ co nejpodrobněji a lékaři pak povážlivě dlouho diskutovali v opuštěné knihovně svého mladého pacienta a prohlíželi si knihy a časopisy, které tam zanechal, aby si učinili hlubší představu o jeho normálním duševním rozpoložení. Když si však prohlédli dostupné materiály a přečetli si mladíkův dopis Willettovi, shodli se v názoru, že studia mladého Warda by sama o sobě postačila k tomu, aby podryla či zcela rozvrátila každý průměrný intelekt, a co nejdůrazněji vyjádřili přání, aby směli nahlédnout do knih a dokumentů důvěrnější povahy; chápali však, že tohle nebude možné dříve, než navštíví domek samotný, pakliže se to vůbec podaří. Willett nyní zkoumal celý případ s horečnou energií: v této době získal svědectví dělníků, kteří byli

u toho, když Charles Ward objevil Curwenovy dokumenty, a v této době si dal také dohromady ony případy se zničenými částmi novin a vyhledal příslušné články v redakci Journalu.

Ve čtvrtek osmého března vykonali lékaři Willett, Peck, Lyman a Waite v doprovodu pana Warda u Charlese přepadovou návštěvu, a aniž by zastírali cíl svého počínání, podrobili pacienta co nejpodrobnějšímu výslechu. Charlesovi trvalo nesmírně dlouho, než se objevil, a i poté byl ještě cítit záhadnými a odpudivými pachy z laboratoře, ale naprosto se neprojevoval jako zarputilec; bez váhání připustil, že jeho paměť a duševní vyrovnanost poněkud utrpěly přílišným zaujetím těmi odlehlými výzkumy. Neodporoval, když naléhali, aby byl přemístěn do zdravějšího prostředí, a vskutku projevoval vysoký stupeň inteligence. Jeho vystupování by bylo vyšetřující lékaře málem přimělo k rozpačitému ústupu, nebýt jeho setrvalě archaického řečového projevu a skutečnosti, že moderní myšlení bylo v jeho vědomí zcela nepochybně nahrazeno dávno zastaralými představami, což jasně svědčilo o jeho vyšinitosti. O tom, na čem pracuje, nebyl ochoten skupině lékařů povědět víc, než sdělil už dříve své rodině a doktoru Willettovi, a svůj zoufalý dopis z minulého měsíce prohlásil za důsledek nervového otřesu a hysterie. Trval na tom, že v domě nemá žádnou knihovnu ani laboratoř kromě těch, které sami viděli, a utápěl se v neurčitých frázích, když měl vysvětlit, proč nikde v domě nejsou cítit pachy, jež se mu linou z oděvu. Klevety sousedů odbýval jako laciné výmysly pomatených zvědavců. O tom, kde se nachází doktor Allen, nedokázal říci nic určitého, ale ujistil své návštěvníky, že onen voustatý obrýlený muž se vrátí, jakmile ho bude zapotřebí. Když vyplácel mzdu netečnému Bravovi, který na dotazy návštěvníků nijak nereagoval, a ani při zamykání